

Den nasjonale forskningsetiske komite for naturvitenskap og teknologi
Kongens gate 14
0153 OSLO

Oslo, 09.02.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/937

Saksbehandler:
Kaya Grjøtheim

Svar til Den nasjonale forskningsetiske komite for naturvitenskap og teknologi (NENT) - AF Decom Offshore AS

Vi viser til brev fra Raunes Fiskefarm til NENT av 12.08.2015, e-post fra NENT til Miljødirektoratet av 14.09.2015, vårt svar av 02.11.2015, og NENTs brev av 20.01.2016. Vi reagerer på en rekke av formuleringene og ytringene som fremkommer i NENTs vurdering av saken og har derfor noen kommentar til brevet av 20.01.2016.

Bakgrunn

Raunes Fiskefarm (RF) henvendte seg til NENT 12. august 2015. Basert på denne henvendelsen har NENT gjort en vurdering av hvorvidt NIVA har brutt NENT sine etiske retningslinjer i forbindelse med oppdrag for AF Decom.

I epost av 14.09.2015 stilte NENT Miljødirektoratet to spørsmål:

1. Hvordan er metodekritikken som er fremmet i saken fra Raunes Fiskefarm håndtert av Miljødirektoratet, og hva ligger til grunn for de vurderinger som er gjort i avgrensningen av hva som er relevant kunnskap?
2. Hvordan er føre var prinsippet institusjonalisert i Miljødirektoratet?

Vi svarte på NENT sin henvendelse 02.11.2015.

Til tross for at henvendelsen fra Raunes Fiskefarm gjelder klage på NIVAs håndtering av oppdrag for AF Decom, omhandler NENT sin vurdering i stor grad Miljødirektoratets myndighetsutøvelse og rolle. Vi stiller oss uforstående til dette og mener på prinsipielt grunnlag at hele premisset for NENTs vurdering av Miljødirektoratets rolle i denne saken er feil. Vi stiller spørsmål ved at en forskningsetisk komite, som vurderer forskningsetiske spørsmål, vurderer og kritiserer offentlige etaters myndighetsutøvelse.

Våre vurderinger av NENTs betraktninger i brev av 20.01.2016

NENT skriver innledningsvis i sitt brev at «Mens resultatene fra NIVA samlet sett tilsier at AF Decoms utlipp til sjø ikke har hatt vesentlig betydning for fjordmiljøet utenfor anlegget, har RFs egne

undersøkelser kommet frem til at det er sluppet ut store mengder giftstoffer utover det som er tillatt av Miljødirektoratet». Vi vil understreke at dette er RFs tolkning av overvåkingsresultatene, og slik NENT formulerer seg i brevet ser det ut til at dere mener RFs tolkning er korrekt. Som vi oppga i vårt brev til NENT 02.11.2015 er det utført omfattende undersøkelser i Vats og Yrkjesfjorden over flere år. Videre opplyste vi at alle rapporter, også de vi har mottatt fra Raunes Fiskefarm er grundig vurdert, men at vi tolker resultatene her annerledes enn dem.

I sitt brev skriver NENT at det ikke er gjort en vurdering av den faglige kvaliteten ved forskningen som er gjort av NIVA da det ligger utenfor komiteens ansvarsområde å foreta slike vurderinger. Vi finner det derfor kritikkverdig at NENT så lettvtint går god for RF sine påstander uten å ha gått grundig inn i de resultatene som foreligger. Vi er svært overasket over at NENT konkluderer med at utslippskrav som vi har satt i tillatelsen til AF Decom er overskredet. Vi mener det er direkte feil å påstå at det foreligger kunnskap som tilsier at grenseverdiene i tillatelsen er overskredet.

NENT stiller etter vårt skjønn spørsmål ved grunnleggende forvaltningsmessige prinsipper og etablert praksis. NENT påpeker at det kan oppstå konflikter når en oppdragstaker er betalt av en oppdragsgiver, som kan ha synspunkter på tematisk inndeling av forskningen.

Slik miljøforvaltningen og tilhørende lovverk er bygget opp er det tiltakshaver som tar kostnadene ved konsekvensutredninger, etablering av overvåkingsprogrammer, utredningsarbeid i forbindelse med reguleringsplaner, og så videre. Dette gjelder også for andre deler av forvaltningen. NENT ser dette som uheldig ettersom tiltakshaver da blir oppdragsgiver for konsulenter og forskningsinstitusjoner, og at dette svekker uavhengigheten i de resultatene konsulenter og forskningsinstitusjoner kommer fram til. Det kan man for så vidt ha kritiske synspunkter til, men det at tiltakshaver eller forurenser står som ansvarlig for å gjennomføre undersøkelser, utredninger, målinger o.l. er ikke spesielt for AF Decom og NIVA, men er som nevnt et bærende prinsipp i miljøforvaltningen og andre deler av forvaltningen.

NENT skriver: «Det er betenkelig at Miljødirektoratet ikke svarer på relevante spørsmål fra RF». NENT har etter vårt skjønn intet grunnlag til å konkludere slik, ettersom NENT aldri har stilt oss spørsmål om dette. Vi har hatt svært mye korrespondanse til og fra Raunes Fiskefarm. Denne korrespondansen er tilgjengelig i vårt arkiv dersom dere ønsker dokumentasjon på dette.

Videre skriver NENT: «Komiteen savner at Miljødirektoratet uttrykker en aktiv rolle til hva føre-var-prinsippet innebærer i praksis. Ut fra føre-var-prinsippet mener komiteen det er Miljødirektoratets oppgave som forvaltningsorgan å undersøke alternative kunnskapspåstander fra relevante studier». Vi har i vårt svar av 02.11.2015 beskrevet hvordan føre var prinsippet ligger til grunn for våre vurderinger av effekter av utslipp gjennom det lovverket vi forvalter, både med grunnlag i naturmangfoldloven og forurensningsloven. Vi har også oppgitt at vi har vurdert de overvåkingsrapportene som RF er oppdragsgiver for i Vatsfjorden, og som derfor er relevante for å vurdere miljøtilstanden rundt AF Decom, i tillegg til de overvåkingsrapportene som AF Decom er oppdragsgiver for. Vi finner det derfor underlig at NENT hevder at vi ikke har vurdert annen relevant kunnskap.

Miljødirektoratet mener det er svært bekymringsfullt at NENT så lettvtint trekker konklusjoner som gjelder våre vurderinger og myndighetsutøvelse uten å ha undersøkt nærmere hva som ligger bak.

Det ser ut til at NENT går god for Raunes Fiskefarm sine påstander uten å ha satt seg inn i sakens kompleksitet, og uten å vurdere alternative synspunkter.

Hvis NENT ønsker å møte oss for å drøfte innholdet i brevet vårt og oppklare eventuelle misforståelser stiller vi oss positive til det.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Signe Nåmdal
Avdelingsdirektør

Ellen Margrethe Svinndal
seksjonsleder